

Робота викладена на 63 сторінках друкованого тексту, список використаних джерел налічує 47 джерел, в додатках наведено приклади поезій з використанням омонімів та список скорочень, використаних в бакалаврській роботі. В роботі розкрито теоретичні основи омонімії в сучасній українській мові, види омонімів та шляхи виникнення омонімії. Проаналізовано стилістичну роль омонімів в поетичній мові та лексичні особливості омонімії поетичних творів. □ Об'єкт: лексичні засоби української поезії. Предмет: використання явища омонімії в українській поезії ХХ століття. Мета: дослідити стилістичні можливості використання омонімів в поетичній мові ХХ століття.

Робота ґрунтується на дослідженнях мовознавців: □ С. І. Дорошенко, О.О. Потєбня, Л.В. Щєрба, О.І. Смирницький, О.С. Ахманова, В.І. Абаєв, В.В. Виноградов, Д.М. Шмєлюва, Л.А. Булаховський, Л. Лисиченко, Г. Мукан, Л. Полюга, Н. Клименко, О. Демська, Ю. Лєдєньова, І.І. Ковалик, М.П. Кочєрган, Л. Кравець, О.П.Кушлик, О.О. Реформатський, О.О. Тараненко, О. О. Шипнівська та ін..

за результатами проведеного аналізу використання омонімів в українській поезії ХХ століття, було встановлено використання омонімів у творах 36 авторів. Для деяких поетів омонімічна рима є частим стилістичним та виражальним засобом: Дзюба В., Качан А., Костенко Л., Кравців Б., Різниченко О., Славутич Яр, Шупта Д. в процесі дослідження було встановлено, що в досліджуваних фрагментах присутні різні види лексичної омонімії: як повної (4 фрагменти) так і часткової (80 фрагменти), але прикладів часткової омонімії значно більше (1:20). Серед неповних омонімів найбільш вираженим є вживання омонімів іменниково-дієслівних (29 фрагментів), неповних іменникових (22 фрагменти), іменниково-прикметникових (16 фрагментів).

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1

. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ОМОНІМІВ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

1.1. Проблема омонімії в мовознавстві 1.2. Види лексичних омонімів 1.3. Шляхи виникнення омонімії

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОМОНІМІВ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ ХХ СТ. 2.1.

Стилістична роль та конотативні властивості омонімів в поетичній мові ХХ століття 2.2.

Аналіз лексичних особливостей омонімії поетичних творів

ВИСНОВКИ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДОДАТКИ □

2.2. Аналіз лексичних особливостей омонімії поетичних творів ХХ століття

Проаналізуємо лексичні особливості використання омонімії в українській поезії ХХ століття та наведемо лексичне значення використовуваних омонімів за Сучасним тлумачним словником української мови [36] та Словником омонімів [11]. Так, в

Написав Тамила

Вівторок, 28 серпня 2012, 11:54 - Останнє оновлення Вівторок, 28 серпня 2012, 12:01

досліджуваних фрагментах присутні приклади повних омонімів: 1. Іменникові: Грицю вже не до коси: Вплив човен з-за коси, (О. Різниченко) [31] Слово коси (род. в. від коса – імен. жін. р.) тут вживається в наступних значеннях: 1) знаряддя для косіння трави, збіжжя тощо, що має вигляд вузького зігнутого леза, прикріпленого до держака; 2) вузька наливна смуга суходолу в морі, річці тощо, сполучена одним кінцем із берегом; мис. Через досвіду й сумління брак йде з фабрики суцільний брак, (Є. Бандуренко) [40] Слово брак (імен. чол. р.) тут вживається в наступних значеннях: 1) нестача чогось, відсутність кого-, чого-небудь. 2) продукція або товар низької якості. Неякісні товари, непридатні до використання; продукція, що не задовольняє вимоги стандартів. 2. Дієслівні: Так ниву ту, що кров'ю боронив Він у бою чотири довгих роки, Орав і засівав, і боронив Матвій Горбенко знову.(Л. Первомайський) [28] Слово боронив є формою минулого часу дієслова боронити (недок., перех.), яке вживається в наступних значеннях: 1) обороняти, захищати кого-, що-небудь. 2) те саме, що боронувати. Батько сердиться: “Коси! В човна очі не коси!” (О. Різниченко) [31]. Слово коси є наказ. формою дієсл. косити (недок., перех.), яке в фрагменті вживається в значеннях: 1) Зрізувати, стинати траву, збіжжя й т. ін. косою, косаркою тощо. 2) Дивитися збоку, скося; скошувати (очі). Та бракеру твердості бракує, і тому він браку не бракує. (Є. Бандуренко) [40] Дієслово бракує (недок.) в значенні 1) не вистачати, не бути - є безособовим; в значенні 2) визнавати незадовільним, низькоякісним – є перехідним. Значно більше використовується поетами неповних омонімів: 1. Неповні омоніми в системі іменник-іменник: Хай які там буря – град Встоїть славний Київ-град! (О. Різниченко) [31] Слово град (імен. чол. р.) не вживається в формі множини в значенні 1) атмосферні опади у вигляді частинок льоду різного розміру, перев. округлої форми. Але має форму множини в значенні 2) (уроч.)місто. Надію будив несміливою мовою лютець, А березень соняшне слово до простору рік,— Бездумно брешуть перебори повітряних лютець І котяться сяючі води оновлених рік. (М. Орест) [26] Чи прохолодить лютець Гарячі сльози лютець? (Яр Славутич) Слово лютець в значенні 1) іменник називного відмінку чоловічого роду - (нар.-поет.) місяць року - Лютий; в значенні 2) родовий відмінок іменника жіночого роду множини лютні - старовинний струнний щипковий музичний інструмент східного походження. Та ж чи не кращими були ті дні Без дров, і без електрики, й без хліба, Коли ввижались марева ясні, Аніж тепер, коли душа в нас ніби Тріпоче й б'ється на безводнім дні! (Юрій Клен) Іменник дні в значенні 1) мн. від день - час, період у житті людини, народу; 2) м.в. від дно – перен найважчі умови життя, в які потрапляє найбільш частина суспільства. Тепер кати не ходять у китайці, Ні Лаціса, ні Петерса нема, Бо з моди вийшли латиші й китайці. Тепер організована чума Нас винищить, як білогузих зайців... (Юрій Клен) Іменник китайці в значенні 1) м.в. від китайка – густа, синя шовкова тканина, яку спочатку завозили з Китаю, потім – бавовняна тканина, яку виробляли в Росії; 2) народ, що становить основне населення Китаю.